

Alte Drucke

**Lerung ende || vermaenung met || bequame gelijckenissen ||
wtgesproocken/ totter || Ghodtsaelicheit || dienstelick.|| ...
||[v. David Joris]**

Joris, David

Rostock, 1546

VD16 ZV 27234

Dit kan of mach ick niet onderlaeten an uwer lieffden alle (die sich Gods enn
sijns Christi beroempt/ jae de naeme daer van draegende sijt) te schryuen.
Nemet ter Herren.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the Head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-148581

Dit kan of mach ick
niet onderlaeten an uwer lieff
den alle (die sich Gods en sijns Christi
beroempt/ iae de naeme daer van
draegende sijt) te schryuen.
Nemet ter Nerten.

Yn Schaepen kennen
(secht die H E E K E)
mijn Stemme: sy hooren
ende volgen my nae: Dat
seg ick/ niet wt blyuē mach
jn deser als jn gheener tijt/
hyden wie ghisteren vers

schinen moet: iae ter laetster tijt aldermeest pers
fect ende waerachtich onwederleggelick: Dat
is/ dat sy jnt laetste sich niet / wie ten eersten/
geueinsdelijcken daer onder verbergen konnen
sullen die niet vander kudden en sijn. Elck sal
sich op ende hervoor jnt licht re seen gheuen an
die kentenisse der stemmen/ jn die gehoorsaem
heit en lieffde der Waerheit. Waer sulcks niet
en blijcke/ daer ist herte contrary van wille en
sin. Waer ouerst herte anders dan die stems
me roepet van sin ende wille is/ daer is gheen
gehoorsaemheit noch lieffde tot die kentenisse
der Stemmen Christi Davids. Wā dan geen
gehoorsaemheit noch lieffde an die kentenisse

A der

Esate:
Hiere.
Boze.

der Semmen Christi sy/ daer wort een toeners
sche aart/ een contrary herte/ sin/ wille ende
moet weder die Waerheit bewonden. In welc
ker quaetdoende aart de seluige sich oepenbaer
maect/ dat hy geen schaep/ dan het een wolff
sy: naedien hy niet om goet/ mer om quaet dōn
wt is. Niet om een wolff tot een schaep te mae
ken/ ende het schaep voer die wolff te hoeden/
sonder een schaep tot een wolff te maecken/ off
in die muyl te brengen: Niet soeckende te stich
ten/ sonder wt te roeden: Niet te beteren/ son
der te verderuen. Wacrom sy vanden Eenigen
Heerder Christo in synen stock te stucken gesla
gen ende tot niet gebrocht sullen werden/ soe
wanneer hy hem opmācken sal synen schāpen
te verbarmen ende te redden.

Die schaepen de ick hier mede meynende
wil wtspreeken/ sijn alle Christen gelouige her
ten/ die sich onder den **HEERE** Christo bege
uen en (wie een Vrouwe onder den Man) ver
willicht hebben. Die woluen of die bucken/ als
le gehoornde schaedelijcke dieren/ sijn die onges
loeuige quātwillige herten/ de haer seluen van
Christo affwenden/ namelick/ van die lieffde
der Waerheit scheiden: dat goede Woort/ Gos
des Wille ende Werck verlaeten ende Belial
verwilligen/ het quaede annemen ende doen/
naedien sy een corpus metten Duuel oder Sa
thanas geworden/ niet te beteren/ mer ganz
verduruen sijn doer haer seluen. Sō salse God
van

van sijnder Ludden aff schelden/ een affsondes
ringe met haer maecten/ seggende tot den quāt
doenders: Gaet van my ghy vermalediden in
dat Ewige vuyr: dwelck bereit is den Duuel
ende sijn Engelen. Dat is nu die boose verloes
ren Geest ende die mensch diese willich sijnde
dienen.

Tot den seluigen heeft Godt sijn stemme
alsoe op geheuen doer Apostolen en Prophez
ten: jae doerden Heere Jesum te voeren dreis
gende sulcks weten en verkondigen laeten/ dat
hy haer sijn dreigende arm in sijnder Almach
ticheit vertoenen sal/ met een toornich angesich
te ende vlammente verterende vuyr/ met beuin
ge ende wijntstorm op foemen.

Ouerst tot synen schaepen heeft hy troos
stelick / met een vrientlick angesicht voerscht
op te foemen: Want sy synen Wille ende Sin
naegenuolcht/ sijn Stemme gekent/ sijn Woort/
welcken sy lieuende gedaen/ sijn hongher ende
dorst gegeuen hebben / Namelick / haer saelics
heit: welcken sy oick bemint hebben. Wie oren
te hooren heeft die hoore ende waecke op: jae
seg ick/ waecke op tis tijt/ meer dan tijt.

Bidt / biddddt / bidt O gy goetwillige/
geloeuige/ gehoorzaemige herten/ op dat ghy
niet in die versoekinghe en valt. Seer toe/ ick
segt v/ die Duuel gaet om v te verslinden: mō
cht hem niet ontfoemen waecht gy niet op/ dat
gy die Stemme des **H E E K E A** hoorende
Aij niet

niet nae volcht/ende sonder opholden hydt/en
van herten het goede/Gods Wille begeerlijck
begeert.

Sijn verslindinghe is een wechneminge
van tgoede jnt quaede. Seet nu toe alle wat na
tgoede off duechde staet/die doot ende verdoes
menisse ontkoemen/ewelick leuen wilt. Hebt
daer acht op.

Soch troost v O gy Waerachtige Schae
pen Christi oder oprechte van herten hier mede
Is uwer eenige vanden Duuel verruckt/ sult
vanden getrouwen/eenigen/ gerechten Her
der gereddet werde: al had hy v al vander kud
den hen wech gedraegen / ende wel vast om te
verslinden in den muyl tuschen sijn kaecken ges
uadt/ soe suldy weder verlost ende hem ontruce
werden inder trouwen ende lieffde Christi des
Gesalffden Davids: Tsal sich soe in der ewig
heit beuïjnden by allen die van synen schaepen
sijt/ sijn Stemme der Waerheit hoort/ gelooft
ende kent: naeuolgende bist mynen raet ende le
re in den **HERRE**. Ende de luydet in summa
summarum alsoe: Dat sich elck bijt licht wel in
see nae Gods Woordt/ Christus Aart/ Geest/
Wil ende Sin ouermete / ende daer nae richte
oder schicke om den gelijck ende eens te werden
wie hy duslange der duuel ende sich seluen ges
west sy. Nu voort an den **HERRE** Christo le
ue niet meer sich seluen: Want den hooren wy
toe wie dat wijsf den man (menschelijcker wys
se te

NOTA

se te sprecken.) Soe wy dan Christi sijn ende
Godt toebehooren/sullen en moeten wy gheen
ander woort sprecken / geen ander wille wils
len/geen ander sin off meninge annemen/swy
ge doen/dan die syne: den wy eygenslijcken toe
foemen ende leuen moeten: Niet onwillich soe
die geuangenē / mer als Verlosten den HEE
RE met lust ende begeerten / is onse lieffde oes
der herte anders tot onsen HEERE ende Cos
ninc Christo/ Gods Soon inder ewicheit.

Hierom seet alle toe: Wachtet v voer die
betoeueringe der loegenachticheit/ ende die bes
toeringe die ouer die geheele werlt gaen sal: op
dat gy niet verruickt/ ydel ende lichtuaerdich ge
maect en wort in v ende doer v seluen / alsoe
dat gy v seluen schoenen / ende wel menen solt
ten waer sō quēt niet met v/ wiet by allen affal
ligen ende ongeloeuigen verdocht wort/ want
se Godt oeuereleuert in enen verkerden sin: doer
datse sinder een Leuende Fonteyne verlaeten/
haer seluen een vuyle schandelijcke cysterne ges
grauen/ die gelusten meer dan Godt ende sy
nen Christum: in welcken sy beholden oder sae
lich moeten werden / jae alle goet pan ontfans
gen oder doer genieten.

Legget dit wel ouer/ ende seet oft in v/de
al duncket een Christen te sijn) niet en is. Ach
lieue oeuerveinst v leuen/v dagelijcke bekom
meringe ende oefeninge: waermede ghy meest
ommeget/ in leeft of in verlusticht/ van spreck

Aij off

off mede ommedenckt. Ist niet vergancelijck
en tijtlijck/van eersche dingē: oder om vleisch
en blōt of om gelt en gōt/v eigen seluest lust en
begeerte te veruullen oder te verfrigen? Jā ge
wisse sicht en hooitme wel: Is v leuen en han
del anders dan off gy al ouerwonnen/ die saes
licheit hadt/ heel vernient wt vleisch in Gheest
gekeert stont: die vry sonder vrese onsochelijck
nae haerder herten goetduncken leuen? Ist an
ders voer waer ick woldet ghelouen ende daer
voer holdē: wanneer ick vermerckte dat v woor
den Godes waeren/ v leuen Christelijck/ v lust
Godes prijs/v begeerte des **HEEREN** Wil
le ende Sin waer: Daegelicks inder lieffden
wandellende/ den anderen socht voer tquaede
te hoeden/ ende tot dat ghoede socht te leyden:
Nu eylaes sichten contrary.

Sich voer dich/ trouwe is weinich. Die
lieffde veruult hier: Den Geest verfolct: Therte
slant int geloeue: Ende die boosheit neemt by
een yder die ouerhant: Belial en wort niet ghes
weert/off den Duuel wert niet wederghestaen
Die eene hant helpt die ander niet/ alsoe dat sy
alle vergaen moeten/ die de Stemme der waer
heit niet op en nemen/ sich anders niet en wils
len anstellen/ dat Rijke Gods geweldelijcken
innemen/ Ende mer den anderen in eenen sin
acorderende/ den **HEERE** louen/ van gan
zer herten soecken te behaegen/ tgoede verkies
sende willich te sijn/ mer alle quaede sinnen ver
wers

werpen/ haer seluen haeten ende teghenstaens
Nemet daer waer op ghy alle/ die voert
Ewighe verderuen wilt bez
waert sijn.

Wie van Godt is der hoort en
bemint Gods woorden: Wie my
lieff heeft/ die holt myne geboe
den secht die **HEERE**.
(X. 7. X.)

